Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.3.9.2025
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Henryk Siedlaczek
Senator Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze,

w odpowiedzi na Pańskie oświadczenie z 27 lutego 2025 r. dotyczące regulacji prawnych zawartych w ustawie z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów (Dz. U. poz. 928), zwanej dalej „ustawą", proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Celem ustawy o ochronie sygnalistów było wdrożenie postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii. Dyrektywa nałożyła na państwa członkowskie obowiązek wdrożenia regulacji zapewniających ochronę sygnalistom, w tym obowiązek ustanowienia wewnętrznych procedur dokonywania zgłoszeń naruszeń objętych dyrektywą, dotyczący podmiotów z sektora publicznego i prywatnego, oraz zewnętrznych procedur dokonywania zgłoszeń do organów publicznych.

Osoby pracujące w podmiotach prywatnych i publicznych lub utrzymujące z nimi kontakt w związku ze swoją działalnością zawodową mogą dowiedzieć się o zagrożeniach lub szkodach i - działając jako sygnaliści - odegrać istotną rolę w ujawnianiu nadużyć i naruszeń prawa. Wprowadzone omawianą ustawą regulacje dają sygnaliście możliwość wyboru najwłaściwszej w jego ocenie ścieżki zgłoszenia. Może on dokonać zgłoszenia wewnętrznego lub/oraz zgłoszenia zewnętrznego, a także – w przypadkach wskazanych w ustawie - ujawnienia publicznego. Ustawa nie wymaga, aby przed dokonaniem zgłoszenia zewnętrznego zgłosić naruszenie kanałem wewnętrznym.

W odpowiedzi na prawidłowo dokonane zgłoszenie, podmiot prawny w zakresie zgłoszeń wewnętrznych oraz organ publiczny w odniesieniu do zgłoszeń zewnętrznych mają obowiązek podjęcia działań następczych. Działania te mają usunąć skutki naruszenia prawa oraz zapobiec ryzyku jego ponownego wystąpienia. Każdy z tych podmiotów podlega również sankcji karnej za ujawnienie, wbrew przepisom ustawy, tożsamości sygnalisty.

Warto też podkreślić, że dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, artykułem 7 ust. 2, nałożyła na państwa członkowskie obowiązek zachęcania do zgłaszania naruszeń za pośrednictwem wewnętrznych kanałów zgłoszeń przed dokonaniem zgłoszenia zewnętrznego w przypadku, gdy naruszeniu można skutecznie zaradzić wewnątrz organizacji, a osoba dokonująca zgłoszenia uważa, że nie zachodzi ryzyko działań odwetowych. Wyjaśnienia zawarte w motywie 47 dyrektywy wskazują, iż powinno się to przyczynić do promowania w organizacjach dobrej komunikacji i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, gdzie osoby dokonujące zgłoszenia postrzega się jako istotnie przyczyniające się do samodzielnej naprawy i doskonalenia standardów w ramach organizacji.

Biorąc to pod uwagę trudno, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, jednoznacznie przesądzić, które kanały zgłoszeń są bardziej transparentne i gwarantują sygnaliście większą poufność, każdy przypadek należy bowiem oceniać indywidualnie.

W danej sytuacji tylko sygnalistka lub sygnalista mogą należycie ocenić, jaka forma zgłoszenia, wewnętrzna czy też zewnętrzna, przyczyni się do efektywnego zaradzenia mającemu miejsce naruszeniu, nie tworząc przy tym ryzyka skierowania przeciw nim działań odwetowych ani ujawnienia ich tożsamości.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/